

Zbiór Orzeczeń

WYROK SĄDU (piąta izba)

z dnia 18 października 2018 r. *

Konkurencja – Porozumienia, decyzje i uzgodnione praktyki – Stabilizatory termiczne –
Decyzja stwierdzająca naruszenie art. 81 WE – Decyzja zmieniająca decyzję pierwotną – Skarga
o stwierdzenie nieważności – Interes prawny – Dopuszczalność – Grzywny – Pułap wynoszący 10% –
Grupa spółek – Równość traktowania

W sprawie T-640/16

GEA Group AG, z siedzibą w Düsseldorfie (Niemcy), reprezentowana przez adwokatów I. du Monta
i C. Wagnera,

strona skarżąca,

przeciwko

Komisji Europejskiej, reprezentowanej przez P. Rossiego, A. Biolana i V. Bottkę, działających
w charakterze pełnomocników,

strona pozwana,

mającej za przedmiot oparte na art. 263 TFU żądanie stwierdzenia nieważności decyzji Komisji
C(2016) 3920 final z dnia 29 czerwca 2016 r., zmieniającej decyzję Komisji C(2009) 8682 wersja
ostateczna z dnia 11 listopada 2009 r. dotyczącą postępowania przewidzianego w art. 81 [WE] i art. 53
porozumienia EOG (sprawa COMP/38589 – Stabilizatory termiczne),

SĄD (piąta izba),

w składzie: D. Gratsias, prezes, I. Labucka (sprawozdawca) i I. Ulloa Rubio, sędziowie,

sekretarz: N. Schall, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 1 lutego 2018 r.,

wydaje następujący

* Język postępowania: angielski.

Wyrok

Okoliczności powstania sporu

- 1 Skarżąca, GEA Group AG, powstała w wyniku połączenia w 2005 r. spółki Metallgesellschaft AG (zwanej dalej „spółką MG”) i innej spółki. Spółka MG była spółką holdingową posiadającą przed 2000 r., bezpośrednio lub za pośrednictwem spółek zależnych, spółkę Chemson Gesellschaft für Polymer-Additive mbH (zwaną dalej „spółką OCG”) i spółkę Polymer-Additive Produktions- und Vertriebs GmbH (zwaną dalej „spółką OCA”).
- 2 W dniu 17 maja 2000 r. spółka MG zbyła spółkę OCG, która została przemianowana na Aachener Chemische Werke Gesellschaft für glastechnische Produkte und Verfahren mbH (zwaną dalej „spółką ACW”).
- 3 Działalność spółki OCA, po jej rozwiązaniu w maju 2000 r., została przejęta przez spółkę noszącą od dnia 30 sierpnia 2000 r. nazwę Chemson Polymer-Additive AG (zwaną dalej „spółką CPA”), nienależącą już wówczas do grupy, której skarżąca była spółką holdingową.

Sprawa T-45/10

- 4 W decyzji C(2009) 8682 wersja ostateczna z dnia 11 listopada 2009 r. dotyczącej postępowania na podstawie art. 81 [WE] i art. 53 porozumienia EOG (sprawa COMP/38589 – Stabilizatory termiczne) (zwanej dalej „decyzją z 2009 r.”) Komisja uznała, że pewna liczba przedsiębiorstw naruszyła art. 81 WE i art. 53 Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG), uczestnicząc w dwojakiego rodzaju porozumieniach i antykonkurencyjnych uzgodnionych praktykach obejmujących terytorium EOG i odnoszących się z jednej strony do sektora stabilizatorów cynowych, a z drugiej strony do sektora epoksydowanego oleju sojowego i estrów (zwanego dalej „sektorem ESBO/estrów”).
- 5 W art. 1 ust. 2 lit. k) w decyzji z 2009 r. zostało stwierdzone, że skarżąca ponosi odpowiedzialność za naruszenia popełnione na rynku sektora ESBO/estrów od dnia 11 września 1991 r. do dnia 17 maja 2000 r.
- 6 Jej odpowiedzialność, jako następcy spółki MG, została stwierdzona w odniesieniu do całego czasu trwania naruszenia, z tytułu przestępstw popełnionych przez spółkę OCG w okresie od dnia 11 września 1991 r. do dnia 17 maja 2000 r. oraz przez spółkę OCA od dnia 13 marca 1997 r. do dnia 17 maja 2000 r.
- 7 Ponadto jako następcą spółki OCG, spółka ACW została ukarana, po pierwsze, za naruszenie popełnione przez spółkę OCG przez cały okres naruszenia, to znaczy od dnia 11 września 1991 r. do dnia 17 maja 2000 r., i – po drugie – za naruszenie popełnione przez spółkę OCA od dnia 30 września 1999 r. do dnia 17 maja 2000 r., kiedy udziały tej ostatniej należały w 100% do OCG.
- 8 Jako następcą spółki OCA, spółka CPA została ukarana, po pierwsze, za naruszenie popełnione przez spółkę OCA od dnia 13 marca 1997 r. do dnia 17 maja 2000 r., i – po drugie – za naruszenie popełnione przez spółkę OCG od dnia 30 września 1995 r. do dnia 30 września 1999 r., kiedy udziały tej ostatniej należały w 100% do OCA. Zgodnie z art. 2 akapit drugi decyzji z 2009 r.:

„Za naruszeni[a] w [sektorze ESBO/estrów] nakłada się następujące grzywny:

[...]

31) [skarżąca], [spółka ACW] i [spółka CPA] odpowiadają solidarnie na kwotę 1 913 971 [EUR];

32) [skarżąca] i [spółka ACW] odpowiadają solidarnie na kwotę 1 432 229 [EUR];

[...]”.

- 9 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 28 stycznia 2010 r. skarżąca wniosła skargę przeciwko decyzji z 2009 r.
- 10 Wyrokiem z dnia 15 lipca 2015 r., GEA Group/Komisja (T-45/10, niepublikowanym, EU:T:2015:507), Sąd oddalił skargę wniesioną przez skarżącą.

Sprawa T-189/10

- 11 W dniu 15 grudnia 2009 r. spółka ACW zwróciła uwagę Komisji Europejskiej na fakt, że grzywna nałożona na nią w decyzji z 2009 r. przekroczyła dopuszczalny pułap 10% jej obrotu (zwany dalej „pułapem 10%”), na mocy art. 23 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003 z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia w życie reguł konkurencji ustanowionych w art. 81 i 82 [WE] (Dz.U. 2003, L 1, s. 1 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 8, t. 2, s. 205).
- 12 Jako że grzywna nałożona na spółkę ACW przekroczyła pułap 10%, Komisja wydała w dniu 8 lutego 2010 r. decyzję C(2010) 727 final, zmieniającą decyzję [z 2009 r.] (zwaną dalej „decyzją z 2010 r.”).
- 13 W decyzji z 2010 r. Komisja uznała, że grzywna, która została nałożona na spółkę ACW solidarnie, po pierwsze, ze skarżącą i spółką CPA, a po drugie, ze skarżącą, przekroczyła pułap 10%, wobec czego należy zmienić decyzję z 2009 r. (zob. motyw 2 decyzji z 2010 r.)
- 14 Komisja uściśliła też, że kwota grzywny nałożonej na skarżącą i na spółkę CPA pozostaje niezmienną, natomiast kwota grzywny nałożonej na spółkę ACW musi zostać zmniejszona, i że decyzja z 2010 r. nie ma żadnego wpływu na pozostałych adresatów decyzji z 2009 r.
- 15 Artykuł 1 decyzji z 2010 r. zmienił art. 2 akapit drugi decyzji z 2009 r. w sposób następujący:
- „Artykuł 2 [pkt] 31 otrzymuje brzmienie:
- »31.a
[[skarżąca], [spółka ACW] i [spółka CPA] odpowiadają [solidarnie] na kwotę 1 086 129 EUR;
- 31.b [skarżąca] i [spółka CPA] odpowiadają [solidarnie] na kwotę 827 842 [EUR]«.
- Artykuł 2 [pkt] 32 otrzymuje brzmienie:
- »32) [skarżąca] odpowiada na kwotę 1 432 229 [EUR]«”.
- 16 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 20 kwietnia 2010 r. skarżącą wniosła skargę przeciwko decyzji z 2010 r. i wniosła do Sądu, tytułem żądania ewentualnego, o zmianę kwoty grzywny, która została na nią nałożona.
- 17 Wyrokiem z dnia 15 lipca 2015 r., GEA Group/Komisja (T-189/10, EU:T:2015:504), Sąd stwierdził nieważność decyzji z 2010 r. w zakresie dotyczącym skarżącej. Sąd orzekł, iż wydając decyzję z 2010 r. bez poprzedniego wysłuchania skarżącej, Komisja naruszyła jej prawo do obrony.

Zaskarżona decyzja

- 18 Pismem z dnia 5 lutego 2016 r. Komisja poinformowała skarżącą o zamiarze wydania nowej decyzji i wezwała spółkę ACW, spółkę CPA oraz skarżącą do przedstawienia uwag na piśmie.
- 19 Skarżąca przedstawiła swoje uwagi na piśmie w dniu 24 marca 2016 r.
- 20 Pismem z dnia 2 maja 2016 r. Komisja odpowiedziała na uwagi skarżącej.
- 21 W dniu 29 czerwca 2016 r. Komisja wydała decyzję C(2016) 3920 final, zmieniającą decyzję z 2009 r. (zwaną dalej „zaskarżoną decyzją”).
- 22 Artykuł 1 zaskarżonej decyzji stanowi dosłowne powtórzenie art. 1 decyzji z 2010 r. przytoczonego w pkt 15 powyżej, który zmienił brzmienie art. 2 akapit drugi decyzji z 2009 r.
- 23 Artykuł 2 zaskarżonej decyzji określa termin wymagalności grzywien na dzień 10 maja 2010 r.

Przebieg postępowania i żądania stron

- 24 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 8 września 2016 r. skarżąca wniosła skargę w niniejszej sprawie.
- 25 W załączniku do skargi (zwanym dalej „załącznikiem A.9”) skarżąca przedstawiła uwagi Komisji z dnia 18 marca 2013 r. stanowiące odpowiedź na pytanie Sądu dotyczące ewentualnego połączenia spraw T-45/10 i T-189/10 w postępowaniach dotyczących tych dwóch spraw.
- 26 W dniu 22 września 2016 r. prezes Sądu przyjął środek organizacji postępowania, aby zapytać skarżącą, czy Komisja wyraziła zgodę na przedstawienie załącznika A.9.
- 27 W dniu 27 września 2016 r. skarżąca poinformowała Sąd, że nie zwróciła się do Komisji o zgodę na przedstawienie załącznika A.9.
- 28 Postanowieniem z dnia 28 września 2016 r. prezes piątej izby Sądu postanowił nie usuwać z akt sprawy załącznika A.9 do skargi, ponieważ, po pierwsze, wspomniany dokument pochodzi z wcześniejszego postępowania w sprawie T-189/10 między tymi samymi stronami, po drugie, sprawa T-640/16 jest powiązana ze sprawami T-45/10 i T-189/10, gdyż decyzja zaskarżona w niniejszej sprawie stanowi następstwo stwierdzenia nieważności decyzji z 2010 r. w sprawie T-189/10 i po trzecie, załącznik A.9 dotyczył odpowiedzi Komisji na środek organizacji postępowania zastosowany przez Sąd w sprawach T-45/10 i T-189/10.
- 29 Wystąpienia stron i ich odpowiedzi na pytania zadane przez Sąd zostały wysłuchane na rozprawie w dniu 1 lutego 2018 r.
- 30 Skarżąca wnosi do Sądu o:
- tytułem żądania głównego – stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji;
  - tytułem żądania ewentualnego – obniżenie kwoty grzywiny i ustalenie nowego terminu zapłaty grzywiny i rozpoczęcia biegu odsetek za zwłokę, przypadającego po wydaniu zaskarżonej decyzji;
  - obciążenie Komisji kosztami postępowania.

31 Komisja wnosi do Sądu o:

- tytułem żądania głównego – odrzucenie skargi jako niedopuszczalnej;
- ewentualnie – oddalenie skargi jako bezzasadnej;
- obciążenie skarżącej kosztami postępowania.

Co do prawa

32 W swojej skardze skarżąca wnosi do Sądu, tytułem żądania głównego, o stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji, zaś tytułem ewentualnym – o obniżenie kwoty nałożonej na nią grzywny.

33 W odpowiedzi na skargę Komisja twierdzi, że skarga jest niedopuszczalna.

34 Jako że skarżąca wnosi, tytułem żądania głównego, o stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji, to jedynie w razie oddalenia tego żądania należałoby zbadać żądanie skarżącej zmierzające do obniżenia kwoty nałożonej na nią grzywny, podniesione tytułem ewentualnym.

W przedmiocie dopuszczalności

35 Zdaniem Komisji skarżąca nie ma żadnego interesu w żądaniu stwierdzenia nieważności zaskarżonej decyzji.

36 Po pierwsze, Komisja podkreśla, że w zaskarżonej decyzji nie stwierdziła żadnego nowego naruszenia, za które skarżąca byłaby odpowiedzialna, i że nie zmieniła kwoty grzywny nałożonej na nią w decyzji z 2009 r., która to decyzja stała się ostateczna w stosunku do skarżącej w następstwie wydania wyroku z dnia 15 lipca 2015 r., GEA Group/Komisja (T-45/10, niepublikowanego, EU:T:2015:507).

37 Wobec tego, zdaniem Komisji, stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji nie może przynieść skarżącej żadnej korzyści, ponieważ jest ona zobowiązana, w każdym przypadku, do zapłaty grzywny należnej na mocy decyzji z 2009 r.

38 Komisja dodaje, że inna sytuacja zachodziłaby, w świetle wyroku z dnia 6 października 2015 r., Corporación Empresarial de Materiales de Construcción/Komisja (T-250/12, EU:T:2015:749, pkt 47, 48) jedynie wtedy, gdyby skarżąca mogła zakwestionować, oprócz grzywny, swój udział w naruszeniu.

39 Po drugie, grzywna nałożona na spółkę ACW i na spółkę CPA solidarnie ze skarżącą nie może zostać zmieniona, ponieważ wynika ona z decyzji z 2010 r., która również stała się ostateczna w odniesieniu do spółki ACW i do spółki CPA.

40 Komisja podkreśla, że skarżąca nie może wymagać od spółki ACW i od spółki CPA, aby poniosły odpowiedzialność większą lub inną niż określona w decyzji z 2010 r., aby pokryć pozostałe do zapłaty kwoty należne na mocy decyzji z 2009 r.

41 Skarżąca ze swej strony podnosi, że jako adresat zaskarżonej decyzji ma legitymację procesową.

42 Dodaje ona, że ma interes prawny, ponieważ stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji zmusi Komisję do zwrotu grzywny zapłaconej przez skarżącą w dniu 22 lipca 2016 r.

- 43 Co się tyczy argumentów przedstawionych przez Komisję co do niedopuszczalności skargi, skarżąca uważa, że rozumowanie to jest błędne. Po pierwsze, opiera się ono na założeniu, że decyzja z 2009 r. stanowi podstawę prawną dla wyegzekwowania grzywny.
- 44 Tymczasem wydanie przez Komisję zaskarżonej decyzji można, zdaniem skarżącej, wyjaśnić jedynie tym, że wyrokiem z dnia 15 lipca 2015 r., GEA Group/Komisja (T-189/10, EU:T:2015:504) została stwierdzona nieważność decyzji z 2010 r., która „zastąpiła” decyzję z 2009 r.
- 45 W związku z tym Komisja musiała wydać nową decyzję co do meritum w stosunku do skarżącej, aby mieć podstawę prawną do nałożenia na nią grzywny.
- 46 Żadne odniesienie do decyzji z 2009 r. nie może więc mieć wpływu na dopuszczalność skargi.
- 47 Po drugie, skarżąca twierdzi, że nawet przy założeniu, iż niedopuszczalność skargi zostałaby stwierdzona, musiałaby ona zostać stwierdzona również w sprawie T-189/10, ponieważ Sąd był zobowiązany do zbadania z urzędu dopuszczalności skargi. Wobec braku takiego stwierdzenia nie można uznać, że niniejsza skarga jest niedopuszczalna.
- 48 Po trzecie, skarżąca podnosi, że ma interes w tym, by Sąd wypowiedział się w przedmiocie części normatywnej decyzji z 2009 r., w brzmieniu zastąpionym decyzją z 2010 r. i powtórzonym w zaskarżonej decyzji, ponieważ w sprawie T-45/10 Sąd nie był w stanie wypowiedzieć się w przedmiocie określenia łącznych i solidarnych obowiązków spółek, wymienionych w części normatywnej decyzji z 2009 r., zwłaszcza po stwierdzeniu nieważności decyzji z 2010 r.
- 49 Po czwarte, stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji z jednej strony zobowiązałoby Komisję do określenia na nowo łącznych i solidarnych obowiązków skarżącej w celu zapewnienia „lepszego” rozłożenia grzywny, a z drugiej strony mogłoby stanowić podstawę do wniesienia do Sądu skargi o odszkodowanie.
- 50 Po piąte, skarżąca podkreśla, że celem skargi nie jest zakwestionowanie jedynie „nowego rozłożenia odpowiedzialności”, lecz również nałożenia grzywien w stosunku do niej, a także postępowania, które doprowadziło do wydania zaskarżonej decyzji i ustalenia daty płatności tych grzywien.
- 51 W tym względzie należy na wstępie wskazać, że Komisja nie podważa, dla celów oceny dopuszczalności skargi, okoliczności, że skarżąca ma legitymację procesową, co nie mogłoby w żadnym wypadku podlegać dyskusji, ponieważ jest ona adresatem zaskarżonej decyzji.
- 52 Natomiast Komisja powołuje się na brak interesu prawnego skarżącej.
- 53 Zgodnie z utrwalonym orzecnictwem skarga o stwierdzenie nieważności wniesiona przez osobę fizyczną lub prawną jest dopuszczalna tylko wówczas, gdy skarżący ma interes w stwierdzeniu nieważności zaskarżonego aktu, który to interes istnieje, o ile stwierdzenie nieważności tego aktu może, ze względu na swoje skutki, przynieść korzyść stronie, która wniosła tę skargę (zob. wyroki: z dnia 13 lipca 2000 r., Parlament/Richard, C-174/99 P, EU:C:2000:412, pkt 33 i przytoczone tam orzecznictwo; z dnia 10 września 2009 r., Akzo Nobel i in./Komisja, C-97/08 P, EU:C:2009:536, pkt 33 i przytoczone tam orzecznictwo; z dnia 28 września 2004 r., MCI/Komisja, T-310/00, EU:T:2004:275, pkt 44 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 54 W niniejszej sprawie, w celu oceny, czy skarżąca ma interes prawny w stwierdzeniu nieważności zaskarżonej decyzji, należy przede wszystkim przypomnieć, że zgodnie z art. 2 pkt 31 i 32 decyzji z 2009 r. skarżąca została zobowiązana do zapłaty, po pierwsze, grzywny w wysokości 1 913 971 EUR, solidarnie ze spółką ACW i ze spółką CPA, oraz, po drugie, grzywny w wysokości 1 432 229 EUR solidarnie ze spółką ACW.

- 55 Grzywny te miały na celu nałożenie sankcji za naruszenia, w którym uczestniczyły, po pierwsze, przedsiębiorstwo w rozumieniu prawa konkurencji Unii Europejskiej, w skład którego wchodziły skarżąca oraz spółki ACW i CPA, od dnia 30 września 1995 r. do dnia 17 maja 2000 r., i po drugie, przedsiębiorstwo w rozumieniu prawa konkurencji Unii, w skład którego wchodziły skarżąca i spółka ACW, od dnia 11 września 1991 r. do dnia 29 września 1995 r.
- 56 Zatem ze względu na solidarny charakter obowiązku zapłaty grzywny, która została tam określona, Komisja miała prawo wymagać od skarżącej, na podstawie art. 2 pkt 31 decyzji z 2009 r., płatności grzywny w kwocie 1 913 971 EUR, i – na podstawie art. 2 pkt 32 tej samej decyzji, płatności kwoty 1 432 229 EUR.
- 57 Nałożenie grzywny podlegającej solidarnej zapłacie oznacza bowiem, że Komisja może żądać od każdego współdłużnika zapłaty całej należnej kwoty.
- 58 Decyzja z 2010 r. nie zmieniła zakresu tego obowiązku w odniesieniu do skarżącej.
- 59 W decyzji z 2010 r. Komisja zamierzała bowiem jedynie skorygować błąd dotyczący zastosowania pułapu 10% do spółki ACW, do której to korekty była zobowiązana na podstawie art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003.
- 60 W tym celu decyzją z 2010 r. Komisja zastosowała pułap 10% do całkowitej wysokości grzywny nałożonej na spółkę ACW i następnie obniżyła ją do kwoty 1 086 129 EUR.
- 61 Aby dokonać tego obniżenia, Komisja przypisała całość tej kwoty do grzywny nałożonej solidarnie na spółkę ACW z tytułu naruszenia, w którym uczestniczyły skarżąca oraz spółka ACW i spółka CPA, od dnia 30 września 1995 r. do dnia 17 maja 2000 r., podczas gdy pozostała część grzywny, mianowicie 827 842 EUR, została nałożona solidarnie jedynie na skarżącą i spółkę CPA [art. 2 pkt 31 lit. a) i b) decyzji z 2009 r., zmienionej decyzją z 2010 r.].
- 62 Ponadto Komisja nałożyła jedynie na skarżącą grzywnę w wysokości 1 432 229 EUR z tytułu naruszenia, w którym uczestniczyła ona i spółka ACW, za okres od dnia 11 września 1991 r. do dnia 29 września 1995 r., ponieważ całkowita kwota podlegająca spłacie przez spółkę ACW, po zastosowaniu pułapu 10%, jest już pokryta przez pierwszą grzywnę [art. 2 pkt 32 decyzji z 2009 r., zmienionej decyzją z 2010 r.).
- 63 W konsekwencji skarżąca jest w każdym razie zobowiązana do zapłaty na rzecz Komisji kwot dokładnie identycznych z tymi, które pierwotnie zostały na nią nałożone w decyzji z 2009 r.
- 64 Decyzja z 2010 r. zmieniła natomiast określenie stosunków zewnętrznych dotyczących solidarności między skarżącą spółką ACW i spółką CPA w odniesieniu do zapłaty kwoty każdej z tych grzywien. Po pierwsze, co się tyczy pierwszej z tych grzywien, spółka ACW i spółka CPA są już współdłużnikami solidarnymi skarżącej tylko do wysokości 1 086 129 EUR i jedynie spółka CPA jest dłużnikiem solidarnym skarżącej w odniesieniu do pozostałej kwoty, mianowicie 827 842 EUR. Po drugie, w odniesieniu do drugiej grzywny, skarżąca stała się jedynym dłużnikiem kwoty podlegającej spłacie z tego tytułu w wysokości 1 432 229 EUR.
- 65 Ponadto należy przypomnieć, że skarżąca wniosła następnie skargę przeciwko decyzji z 2009 r., zarejestrowaną pod numerem T-45/10, i skargę przeciwko decyzji z 2010 r., zarejestrowaną pod numerem T-189/10. W dwóch odrębnych wyrokach ogłoszonych tego samego dnia Sąd, po pierwsze, oddalił pierwszą skargę, a po drugie, stwierdził nieważność decyzji z 2010 r., uwzględniając zarzut dotyczący naruszenia prawa skarżącej do obrony.

- 66 Jednak, choć jak twierdzi Komisja, oddalenie przez Sąd wyrokiem z dnia 15 lipca 2015 r., GEA Group/Komisja (T-45/10, niepublikowanym, EU:T:2015:507) skargi wniesionej przez skarżącą spowodowało, wobec nieodwołania się od tego wyroku, że ostateczne stały się ustalenia Komisji dotyczące odpowiedzialności skarżącej z uwagi na jej przynależność w okresie naruszenia do tego samego przedsiębiorstwa w rozumieniu prawa konkurencji Unii, w skład którego wchodziły spółka ACW, spółka CPA i ona sama, nie stało się tak, jeśli chodzi o określenie solidarnego charakteru grzywien podlegających spłacie przez te przedsiębiorstwa na podstawie art. 2 pkt 31 i 32 decyzji z 2009 r. Ta ostatnia część decyzji z 2009 r. została bowiem zmieniona decyzją z 2010 r. po wniesieniu przez skarżącą skargi w sprawie T-45/10.
- 67 Prawdą jest, że przez swoją moc wsteczną stwierdzenie nieważności decyzji z 2010 r. orzeczone w sprawie T-189/10 doprowadziło do przywrócenia stanu poprzedniego, a zatem spowodowało ponowne obowiązywanie art. 2 pkt 31 i 32 decyzji z 2009 r. w brzmieniu pierwotnym.
- 68 Jednakże w następstwie tego stwierdzenia nieważności Komisja wydała zaskarżoną decyzję, której część normatywna, dokładnie identyczna z częścią normatywną decyzji z 2010 r. ponownie zmieniła art. 2 pkt 31 i 32 decyzji z 2009 r.
- 69 W tym względzie, wbrew twierdzeniom Komisji, chociaż spółka ACW i spółka CPA nie są stronami skargi wniesionej przez skarżącą przeciwko decyzji z 2010 r., to jednak stwierdzenie nieważności decyzji z 2010 r. wywarło wpływ na sytuację prawną każdej z nich, podobnie jak na sytuację prawną skarżącej.
- 70 Po pierwsze, należy bowiem przypomnieć, że wyroki dotyczące stwierdzenia nieważności mają w prawie Unii bezwzględną powagę rzeczy osądzonej (wyrok z dnia 14 września 1999 r., Komisja/AssiDomän Kraft Products i in., C-310/97 P, EU:C:1999:407, pkt 54).
- 71 Po drugie, sytuacja prawna spółki ACW i spółki CPA w odniesieniu do uchylonych przepisów jest związana z sytuacją skarżącej, ponieważ przedmiotem tych przepisów jest ustalenie kwoty grzywien, jakie mają zostać na nie nałożone z tytułu naruszeń, za które są odpowiedzialne solidarnie, a także zewnętrznego stosunku solidarności pomiędzy tymi spółkami w odniesieniu do wspomnianych grzywien (zob. podobnie i analogicznie wyrok z dnia 10 kwietnia 2014 r., Komisja i in./Siemens Österreich i in., od C-231/11 P do C-233/11 P, EU:C:2014:256, pkt 41–52).
- 72 Artykuł 2 pkt 31 i 32 decyzji z 2009 r., zmienionej decyzją z 2010 r. zmienił sytuację prawną skarżącej, spółki ACW i spółki CPA, dokonując podziału kwoty grzywien innego niż dokonany przez te przepisy w ich brzmieniu pierwotnym.
- 73 To samo dotyczy części normatywnej zaskarżonej decyzji, która zmieniła brzmienie art. 2 pkt 31 i 32 decyzji z 2009 r., na identyczne jak w decyzji z 2010 r.
- 74 Ponadto w wyroku z dnia 15 lipca 2015 r., GEA Group/Komisja (T-189/10, EU:T:2015:504) Sąd wypowiedział się jedynie w przedmiocie naruszenia prawa skarżącej do obrony, nie zaś zgodności z prawem co do istoty decyzji z 2010 r.
- 75 W związku z tym, choć art. 1 tej decyzji oraz art. 1 zaskarżonej decyzji zawierają identyczne przepisy, niniejsza skarga może doprowadzić do podziału kwoty grzywien przewidzianych przez te przepisy korzystniejszego dla skarżącej.
- 76 Ponadto zaskarżona decyzja różni się od decyzji z 2010 r. wprowadzeniem art. 2 dotyczącego określenia rozpoczęcia biegu odsetek za zwłokę, których stwierdzenie nieważności samo w sobie może przynieść skarżącej korzyść.
- 77 Wobec tego skarżąca ma interes w żądaniu stwierdzenia nieważności zaskarżonej decyzji i wobec tego żądania skargi zmierzające do tego celu są dopuszczalne.

Istota sprawy

- 78 Na poparcie skargi skarżąca podnosi pięć zarzutów.
- 79 Zarzut pierwszy dotyczy naruszenia przepisów regulujących przedawnienie. Zarzut drugi dotyczy naruszenia art. 266 TFUE i prawa do obrony. Zarzut trzeci dotyczy naruszenia art. 23 ust. 2 i 3 rozporządzenia nr 1/2003. Zarzut czwarty dotyczy naruszenia zasady równego traktowania, a zarzut piąty – przekroczenia uprawnień i braku uzasadnienia.
- 80 W pierwszej kolejności należy rozpatrzyć zarzut czwarty.

W przedmiocie zarzutu czwartego

- 81 W ramach zarzutu czwartego skargi skarżąca zarzuca Komisji, że naruszyła zasadę równego traktowania, i to z dwóch powodów.
- 82 Po pierwsze, skarżąca przypomina, że w decyzji z 2009 r. znajduje się ona ze spółką ACW w takiej samej sytuacji co do czasu trwania naruszenia.
- 83 Podnosi ona jednak, że zastosowanie pułapu 10% na korzyść spółki ACW zwalnia tę ostatnią z odpowiedzialności za czas trwania naruszenia od dnia 11 września 1991 r. do dnia 29 września 1995 r.
- 84 Wobec tego Komisja powinna była objąć skarżącą możliwością skorzystania z obniżenia kwoty grzywny po zastosowaniu pułapu 10% w odniesieniu do spółki ACW, chyba że skarżąca miała odpowiadać sama za ten czas trwania naruszenia.
- 85 Skarżąca dodaje, że podział kwoty grzywny, który wynika z zaskarżonej decyzji, może wpłynąć w sposób dla niej niekorzystny na ostateczny podział kwoty grzywny przed sądami krajowymi, ponieważ nie jest ona w stanie wnieść powództwa regresywnego w odniesieniu do właściwej kwoty grzywny.
- 86 Po drugie, skarżąca podkreśla, że straciła współdłużnika solidarnego, ponieważ Komisja zmniejszyła o 100% udział spółki ACW w grzywnie, do której zapłaty skarżąca jest zobowiązana solidarnie z tą spółką, podczas gdy tylko 43% zmniejszyła udział spółki ACW w grzywnie, do zapłaty której skarżąca była zobowiązana solidarnie z tą spółką i ze spółką CPA.
- 87 Wybór ten jest zdaniem skarżącej korzystny dla spółki CPA, zważywszy, że nie przypada na nią większa część kwoty grzywny, w przeciwieństwie do skarżącej, na którą zostaje nałożone większe obciążenie, jako na współdłużnika solidarnego, ale również jako wyłącznego dłużnika.
- 88 Skarżąca podnosi, że Komisja powinna była zastosować pułap 10% w sposób proporcjonalny do kwoty obu grzywien, mianowicie tej, która została nałożona na nią solidarnie ze spółką ACW i ze spółką CPA, i tej, która została nałożona na nią solidarnie ze spółką ACW.
- 89 Wprawdzie taki podział nie był możliwy ze względu na to, że decyzja z 2010 r. stała się ostateczna w odniesieniu do spółki ACW i do spółki CPA, niemniej jednak Komisja powinna była obniżyć kwotę grzywny nałożonej na skarżącą.
- 90 W tym względzie skarżąca wyjaśnia, że podział ten nie dotyczy stosunku solidarności między współdłużnikami, lecz stosunków między nimi i Komisją.

- 91 Przede wszystkim Komisja w odpowiedzi podnosi, że rozumowanie skarżącej opiera się na błędnym założeniu, zgodnie z którym spółka ACW została zwolniona z odpowiedzialności za czas trwania naruszenia od dnia 11 września 1991 r. do dnia 29 września 1995 r.
- 92 Komisja podkreśla, iż w zaskarżonej decyzji określiła maksymalną kwotę grzywny, do której zapłaty każda spółka wchodząca w skład tego samego przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 101 TFUE mogła być solidarnie zobowiązana. Dodaje ona, że ta maksymalna kwota nie stanowi odrębnej grzywny i nie odpowiada danemu czasowi trwania uczestnictwa w naruszeniu.
- 93 Przypomina również, że naruszenie zostało popełnione przez przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 101 TFUE. Ponadto grzywna nałożona na każdą ze spółek tworzących jedno przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 101 TFUE nie odzwierciedla udziału tych spółek w naruszeniu, lecz jedynie maksymalną kwotę, jaka może być, w danym przypadku, wymagana za udział przedsiębiorstwa, w rozumieniu art. 101 TFUE, w naruszeniu.
- 94 Ponadto wyjaśnia ona, że skarżąca nie jest zobowiązana do zapłaty grzywny indywidualnej, lecz jest jedynym podmiotem zobowiązanym wobec Komisji do zapłaty grzywny nałożonej nań pierwotnie solidarnie ze spółką ACW, ze względu na ograniczenie odpowiedzialności solidarnej tej ostatniej.
- 95 Następnie Komisja podnosi, że skarżąca nie wykazała, w jaki sposób podział kwoty grzywny mógł być korzystniejszy.
- 96 Wreszcie Komisja proponuje skarżącej wniesienie pozwu do właściwych sądów krajowych, jeżeli uważa, że grzywna, w stosunkach wewnętrznych między współdłużnikami solidarnymi, obciąża ją w sposób nieproporcjonalny.
- 97 W tym względzie należy przypomnieć, że zasada równego traktowania, która wymaga, aby sytuacje porównywalne nie były traktowane w sposób odmienny, a sytuacje odmienne nie były traktowane w sposób jednakowy, chyba że takie traktowanie jest obiektywnie uzasadnione, stanowi ogólną zasadę prawa Unii, zapisaną w art. 20 i 21 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (wyrok z dnia 11 lipca 2014 r., Sasol i in./Komisja, T-541/08, EU:T:2014:628, pkt 181).
- 98 W niniejszej sprawie skarżąca podnosi dwa wypadki nierównego traktowania. Pierwszy dotyczy odmiennego traktowania jej sytuacji i sytuacji spółki ACW, zaś drugi dotyczy odmiennego traktowania jej sytuacji i sytuacji spółki CPA.
- 99 Co się tyczy, w pierwszej kolejności, odmiennego traktowania w stosunku do spółki ACW, skarżąca podnosi, że powinna była, podobnie jak spółka ACW, skorzystać ze zwolnienia z odpowiedzialności z tytułu zastosowania w odniesieniu do spółki ACW pułapu 10%.
- 100 Należy jednak podkreślić, że zastosowanie do spółki ACW pułapu 10% w żaden sposób nie zwalnia jej z odpowiedzialności za udział w naruszeniu.
- 101 Jedynie część grzywny, którą była ona zobowiązana zapłacić solidarnie między innymi ze skarżącą, została bowiem zmniejszona.
- 102 Co więcej, grzywna nałożona na każdą ze spółek tworzących jedno przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 101 TFUE nie odzwierciedla udziału owych spółek w naruszeniu, lecz jedynie maksymalną kwotę kary, jaka może być w danym wypadku wymagana przez Komisję za udział przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 101 TFUE w naruszeniu.
- 103 Tym samym żadne nierówne traktowanie nie może zostać stwierdzone w odniesieniu do skarżącej i spółki ACW.

- 104 Co się tyczy, w drugiej kolejności, odmiennego traktowania w stosunku do spółki CPA, skarżąca podnosi, że zmiana stosunków solidarności między spółką CPA, spółką ACW i skarżącą została dokonana wyłącznie na korzyść spółki CPA, ponieważ na skarżącą jako jedyną przypada część grzywny podlegającej solidarnej zapłacie.
- 105 Zdaniem skarżącej Komisja mogła bowiem odmiennie podzielić między dłużników solidarnych zmniejszenie części grzywny, do której zapłaty spółka ACW była pierwotnie zobowiązana.
- 106 W tym względzie, jako że równe traktowanie musi być zweryfikowane z uwzględnieniem nie tylko grzywny nałożonej solidarnie na spółki ACW, CPA i na skarżącą, ale także grzywny nałożonej solidarnie na spółkę ACW i na skarżącą, należy stwierdzić, że w niniejszym przypadku Komisja nie przestrzegła obowiązków wynikających z zasady równego traktowania.
- 107 Po pierwsze, skarżąca i spółka CPA znajdują się w istocie w sytuacji porównywalnej, ponieważ obie są spółkami zobowiązanymi solidarnie ze spółką ACW do zapłaty grzywny.
- 108 Po drugie, Komisja z pewnością mogła inaczej określić część grzywny, za której zapłatę spółka ACW i skarżąca odpowiadają solidarnie, w celu ograniczenia części grzywny, do której zapłaty ta ostatnia mogła być zobowiązana sama.
- 109 Byłoby tak w szczególności, gdyby Komisja podzieliła obniżenie kwoty grzywny nałożonej na spółkę ACW w sposób proporcjonalny w obu wspomnianych stosunkach solidarności.
- 110 W takiej sytuacji z jednej strony łączna kwota grzywien, do których zapłaty spółka ACW mogła być zobowiązana względem Komisji, nie przekroczyłaby 10% jej obrotu, a z drugiej strony obniżenie to zostałoby równo podzielone na grzywnę nałożoną solidarnie na spółkę ACW i na skarżącą oraz na grzywnę nałożoną solidarnie na skarżącą, na spółkę ACW i na spółkę CPA.
- 111 Zatem poprzez uwzględnienie obniżenia kwoty grzywny dokonanego na korzyść spółki ACW wyłącznie w kwocie grzywny solidarnie nałożonej na skarżącą, na spółkę CPA i na spółkę ACW, Komisja naruszyła zasadę równego traktowania, bez żadnego obiektywnego uzasadnienia.
- 112 Zarzut czwarty powinien zatem zostać uwzględniony.
- 113 Chociaż ten zarzut może pociągnąć za sobą stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji w całości, należy, w interesie prawidłowego administrowania wymiarem sprawiedliwości, zbadać zarzut piąty, który dotyczy art. 2 zaskarżonej decyzji, jest oparty na przekroczeniu uprawnień, a także na braku uzasadnienia i odnosi się do daty wymagalności wspomnianych grzywien.

W przedmiocie zarzutu piątego

- 114 W ramach zarzutu piątego, złożonego z dwóch części, skarżąca podnosi, że art. 2 zaskarżonej decyzji, który określa termin wymagalności grzywien na dzień 10 maja 2010 r., jest obarczony przekroczeniem uprawnień i brakiem uzasadnienia.
- 115 Po pierwsze, według skarżącej, obowiązek uiszczenia grzywien do dnia 10 maja 2010 r. jest niezgodny z prawem, ponieważ w tym dniu nie istniała żadna podstawa prawna na poparcie takiego obowiązku i w każdym razie skarżąca absolutnie nie jest w stanie dotrzymać takiego terminu z mocą wsteczną. Po drugie, skarżąca podnosi, że decyzja jest sprzeczna z jej wcześniejszą praktyką i że uzasadnienie przedstawione przez Komisję nie jest spójne.

- 116 Ze swej strony Komisja nie zgadza się z tą argumentacją. Oprócz tego, że zaskarżona decyzja jest wystarczająco uzasadniona, Komisja twierdzi w istocie, że skarżąca była zobowiązana do uiszczenia grzywny od chwili wydania decyzji z 2009 r. i że ustalenie terminu wymagalności grzywien trzy miesiące po wydaniu decyzji z 2010 r. zostało dokonane na korzyść skarżącej.
- 117 Co się tyczy części pierwszej rozpatrywanego zarzutu, dotyczącej w istocie przekroczenia uprawnień ze względu na brak podstawy do ustalenia terminu wymagalności grzywien na dzień 10 maja 2010 r., to należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecnictwem uprawnienia Komisji obejmują możliwość wyznaczenia daty wymagalności grzywny i daty rozpoczęcia biegu odsetek za zwłokę, ustalenia stawki tych odsetek i ustanowienia warunków wykonania decyzji poprzez zażądanie w stosownym wypadku ustanowienia gwarancji bankowej pokrywającej wysokość kwoty głównej oraz odsetek od nałożonej grzywny, ponieważ w braku takich uprawnień korzyści, jakie przedsiębiorstwa mogłyby uzyskać z opóźnionej zapłaty grzywny powodowałyby osłabienie sankcji nałożonych przez Komisję w ramach powierzonego jej zadania, jakim jest zapewnienie stosowania reguł konkurencji (zob. wyrok z dnia 29 kwietnia 2015 r., Total i Elf Aquitaine/Komisja, T-470/11, EU:T:2015:241, pkt 109 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 118 Po drugie, postanowienia art. 299 TFUE, zgodnie z którymi akty w szczególności Komisji nakładające zobowiązania pieniężne stanowią tytuł egzekucyjny, stosuje się do decyzji tej instytucji o nałożeniu grzywny (zob. podobnie postanowienie z dnia 12 marca 2012 r., Universal/Komisja, T-42/11, niepublikowane, EU:T:2012:122, pkt 29).
- 119 W niniejszym przypadku, w pierwszej kolejności należy wskazać, że zgodnie z motywem 23 zaskarżonej decyzji, po pierwsze, Komisja uważa, że decyzja z 2009 r., utrzymana w mocy wyrokiem z dnia 15 lipca 2015 r., GEA Group/Komisja (T-45/10, niepublikowanym, EU:T:2015:507), pozostaje podstawą grzywny.
- 120 Po drugie, Komisja wyjaśnia, że w piśmie notyfikującym decyzję z 2010 r. grzywna podlegała zapłacie w terminie trzech miesięcy od dnia wydania tej decyzji. Komisja uważa zatem, w sposób dorozumiany, że w zaskarżonej decyzji należało ustalić taki termin daty.
- 121 Po trzecie, Komisja podnosi, że choć skarżąca przedstawiła gwarancje bankowe do czasu stwierdzenia nieważności decyzji z 2010 r., po tej dacie nie zastąpiła ich nowymi gwarancjami lub tymczasowym uiszczeniem grzywny. Na tej podstawie Komisja uważa, że odsetki za opóźnienie są należne od skarżącej od dnia, od którego grzywny nie były już objęte żadną gwarancją, czyli od dnia 15 lipca 2015 r., w którym nastąpiło ogłoszenie wyroku z dnia 15 lipca 2015 r., GEA Group/Komisja (T-189/10, EU:T:2015:504).
- 122 W drugiej kolejności, z jednej strony, należy zauważyć, że decyzja z 2010 r. zastąpiła postanowienia art. 2 pkt 31 i 32 decyzji z 2009 r. i ustaliła kwotę grzywien, za które skarżąca, spółka CPA i spółka ACW były odpowiedzialne solidarnie, nowymi postanowieniami zmieniającymi łączną kwotę grzywny należnej od spółki ACW i stosunki solidarności między trzema spółkami.
- 123 Innymi słowy, w dniu wejścia w życie decyzji z 2010 r. i jej notyfikacji, postanowienia art. 2 pkt 31 i 32 decyzji z 2009 r. w pierwotnym brzmieniu nie miały już zastosowania i nie mogły służyć jako podstawa do określenia daty wymagalności wspomnianych grzywien. Jedynie data otrzymania notyfikacji decyzji z 2010 r., która stanowiła odtąd podstawę prawną obowiązku zapłaty grzywien, mogła służyć za moment rozpoczęcia biegu takiego terminu.
- 124 Z drugiej strony nieważność decyzji z 2010 r. w zakresie, w jakim dotyczyła skarżącej, została stwierdzona przez Sąd w wyroku z dnia 15 lipca 2015 r., GEA Group/Komisja (T-189/10, EU:T:2015:504), w związku z czym, jak w istocie podnosi skarżąca, decyzja ta nie może stanowić podstawy prawnej ani do zobowiązania skarżącej do zapłaty wspomnianych grzywien, ani do określenia terminu ich wymagalności.

- 125 Prawdą jest, jak zostało to wskazane w pkt 67 powyżej, że to stwierdzenie nieważności doprowadziło do przywrócenia pierwotnego brzmienia art. 2 pkt 31 i 32 decyzji z 2009 r. Jednakże to brzmienie zostało ponownie zastąpione brzmieniem wynikającym z art. 1 zaskarżonej decyzji.
- 126 W rezultacie należy stwierdzić, że obowiązek zapłaty grzywien wynika wyłącznie z art. 1 zaskarżonej decyzji i że termin wymagalności tych grzywien mógł być określony dopiero od dnia otrzymania notyfikacji tej decyzji.
- 127 Z powyższego wynika, że część pierwsza zarzutu piątego jest zasadna, bez konieczności badania części drugiej, i że z tego względu należy stwierdzić nieważność art. 2 zaskarżonej decyzji.
- 128 Z całości powyższych rozważań wynika, że – bez potrzeby badania pozostałych zarzutów skargi – należy stwierdzić nieważność zaskarżonej decyzji w całości. Ponieważ żądania dotyczące zmiany zaskarżonej decyzji zostały przedstawione jedynie posiłkowo, nie ma potrzeby ich badania.

W przedmiocie kosztów

- 129 Zgodnie z art. 134 § 1 regulaminu postępowania przed Sądem kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ Komisja przegrała sprawę, należy obciążyć ją kosztami postępowania.

Z powyższych względów

SĄD (piąta izba)

orzeka, co następuje:

- 1) **Stwierdza się nieważność decyzji Komisji C(2016) 3920 z dnia 29 czerwca 2016 r. zmieniającej decyzję Komisji C(2009) 8682 wersja ostateczna z dnia 11 listopada 2009 r. dotyczącą postępowania na podstawie art. 81 [WE] oraz art. 53 porozumienia EOG (sprawa COMP/38589 – Stabilizatory termiczne).**
- 2) **Komisja Europejska zostaje obciążona kosztami postępowania.**

Gratsias

Labucka

Ulloa Rubio

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 18 października 2018 r.

Podpisy